

Dosarul nr. 2ra-1994/21
2-19111518-01-2ra-20122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. A. Ojoga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai,
V. Buhnaci)

DECIZIE

9 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu împotriva Întreprinderii Municipale Regia „Apă-Canal Bălți” cu privire la stabilirea gradului de vinovăție în producerea accidentului de muncă, obligarea la plata indemnizației unice pentru reducerea capacității de muncă, stabilirea compensației lunare viagere, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 1 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Întreprinderea Municipală Regia „Apă-Canal Bălți”, casată hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 25 iulie 2017, Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” cu privire la stabilirea gradului de vinovăție în producerea accidentului de muncă, obligarea la plata indemnizației unice pentru reducerea capacității de muncă, stabilirea compensației lunare viagere, încasarea datoriei formate din neachitarea compensației lunare, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că potrivit constatărilor făcute de Inspectoratul de Stat al Muncii, la pct. 8 din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă nr. 2016 PVA-56 din 15 iulie 2016, persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative și a altor acte normative din domeniul muncii, în primul rând fiind indicat șeful secției aprovizionare și exploatare a apei, Victor Gorea, care nu a luat măsurile necesare pentru ca lucrătorii să dispună de informații adecvate și instrucțiuni scrise referitoare la folosirea echipamentului de muncă la locul de muncă pentru împrumuirea locului lucrărilor de pe carosabil din oraș, prin ce a încălcat pct. 11 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 603/2011 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă și pct. 4.2.3 din „Правила техники безопасности при эксплуатации водопроводного канализационного хозяйства”.

A menționat că dânsul a fost recunoscut vinovat pentru faptul că de unul singur a efectuat lucrări în fântână, prin ce a încălcat pct. 14 din Instrucțiunea nr. 72 „Правила техники безопасности слесаря водопроводной канализационной сети” și că nu a îngrădit fântâna cu semne speciale rutiere.

A evidențiat reclamantul că a avut o foarte mică culpă în producerea accidentului de muncă, deoarece aceste două încălcări incriminate lui și anume lucrul de unul singur în fântână, s-a datorat faptului că însăși echipa de lucru, din cauza condițiilor rele de salarizare și atitudinii iresponsabile a angajatorului, era compusă din 3 lăcătuși, doi dintre care au rămas în prima groapă, unde era avariată țeava, iar dânsul a decis să plece singur, deoarece fizic nu avea pe cine lua cu el în ajutor, iar faptul că nu a încercuit locul în fața fântânei a avut loc din cauza că tablourile informative erau în număr insuficient, deoarece au ajuns numai pentru îngrădirea locului unde s-a avariata țeava și s-a săpat groapa.

La fel, a afirmat că anume șeful secției aprovizionare și exploatare a apei, Victor Gorea nu a luat măsurile necesare pentru ca lucrătorii să dispună de informații adecvate și instrucțiuni scrise referitoare la folosirea echipamentului de muncă la locul de muncă pentru împrumuirea locului lucrărilor de pe carosabilul din oraș.

În urma acestora, când a scos capul să iasă din fântâna în care era, un automobil care era parcat în nemijlocita apropiere a mers peste capul lui, cauzându-i traume grave în urma căruia a rămas fără un ochi, fără dinți și cu un implant plastic pe față, ulterior fiind încadrat în grad accentuat de dizabilitate, cu reducerea capacității de muncă în proporție de 70 %.

A accentuat că vina pentru producerea accidentului de muncă aparține în cea mai mare măsură lui Victor Gorea, respectiv angajatorului ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, astfel, gradul de vinovăție al angajatorului urmează a fi constatat în proporție de 95 %.

A comunicat că la 3 mai 2016 a suferit un accident de muncă grav, fapt dovedit prin procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii la 15 iulie 2016, iar în urma traumelor rezultate din accident i-a fost eliberat certificat de dizabilitate și capacitate de muncă, în rubrica păstrarea capacității de muncă fiind înscris 30 %, capacitatea sa de muncă fiind redusă cu 70 %.

Astfel, fiindu-i redusă capacitatea de muncă cu 70 % înmulțit la 5 050 de lei, suma salariului mediu pe țară, egalează cu suma de 353 500 de lei, ce va constitui 100 % din întreaga indemnizație, iar 95 % va constitui suma de 335 825 de lei.

A menționat că din conținutul art. 18 alin. (1) din Legea securității și sănătății în muncă reiese că persoana responsabilă de pagubă nu este eliberată de la plata despăgubirilor doar cu achitarea indemnizației pentru reducerea de muncă, iar conform Hotărârii Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu, perioada de decontare în cazul lui va fi de 3 luni calendaristice de lucru premergătoare evenimentului de care depinde plata respectivă (de la data de 1 până la data de 1).

Astfel, dacă accidentul de muncă a avut loc în luna mai 2016, se vor lua în calcul 3 luni precedentei lunii mai, respectiv, lunile februarie-aprilie 2016.

Conform extrasului din contul său salarial, salariul pentru luna februarie a constituit 4 541 de lei, pentru luna martie - 5 054 de lei și pentru luna aprilie - 4 417 de lei, deci salariul mediu lunar constituie 4 670 de lei $[(4541 \text{ lei} + 5054 \text{ lei} + 4417 \text{ lei}) / 3]$,

Cu referire la prevederile art. 1418 Cod civil, a considerat că ar fi echitabil de compensat viager 70 % din acest venit, luând în considerație și 5 % gradul de vinovăție atribuit lui pentru producerea accidentului de muncă, prin urmare, suma compensației viagere va fi constitui 3 105 de lei lunar drept compensație a venitului anterior asigurat, la momentul ratat din cauza reducerii capacității de muncă cu 70 %.

Totodată, a specificat că urmează a-i fi achitată și datoria calculată din data accidentului de muncă până la data emiterii hotărârii judecătorești pe caz, calculându-se suma de 3 105 de lei lunar.

Referitor la prejudiciul moral cauzat a subliniat că din cauza consecințelor accidentului, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 220, i-au fost cauzate vătămări corporale grave irecuperabile, or cel puțin ochiul stâng, care acum este înlocuit de o proteză de sticlă, nu va mai putea fi recuperat, fiindu-i fracturate coastele, jumătate de față este cu implant din plastic, din cauza fracturii scheletului facial, și-a pierdut dinții și în consecință au apărut probleme neurologice, traume ce au dus la încadrarea sa în gradul accentuat de dizabilitate, apărut în cea mai mare măsură din cauza atitudinii iresponsabile a lui Victor Gorea, șef al secției aprovizionare și exploatare a apei, iar pentru salariatul pârâtei urmează să răspundă, angajatorul pentru prepusul său.

Prin urmare și calitatea vieții sale a scăzut, deoarece nu mai poate face ceea ce putea face până la accident, i s-a redus cu 70 % capacitatea de muncă, mobilitatea a scăzut, deplasarea pe timp de noapte este cu mult mai grea, considerente din care solicită și repararea prejudiciului moral suferit prin echivalent bănesc, evaluat la suma de 150 000 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 1418 Cod civil, art. 18 din Legea securității și sănătății în muncă.

A solicitat admiterea acțiunii, stabilirea gradului de vinovăție în proporție de 95 % pentru angajator, încasarea de la ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul său a sumei indemnizației unice pentru accident de muncă în proporție de 95 % ce

constituie 335 825 de lei, a compensației lunare viagere din data de 3 mai 2016 în mărime de 3 105 de lei, a datoriei formate din neachitarea compensației lunare viagere din data accidentului de muncă 3 mai 2016 până la data emiterii hotărârii pe acest caz, calculându-se 3 105 de lei pentru o lună, repararea prejudiciului moral prin echivalent bănesc în sumă de 150 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat admiterea acesteia, stabilirea gradului de vinovăție în proporție de 95 % pentru pârâtă și 5 % pentru dânsul, încasarea de la ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul său a sumei indemnizației unice pentru accident de muncă în proporție de 95 % ce constituie 311 837 de lei, a compensației lunare viagere din data de 3 mai 2016 în mărime de 2 883,72 de lei, repararea prejudiciului moral prin echivalent bănesc în sumă de 150 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Suplimentar, a precizat că la 6 noiembrie 2017, i-a fost eliberat un nou certificat de dizabilitate și capacitate de muncă, ce atestă reducerea capacității de muncă cu 65 %, față de 70 %, din cauza că în vechiul certificat în rubrica cauza dizabilității erau indicate cauze generale, pe când cauza reală a fost accidentul de muncă.

Totodată, a indicat că prin raportul de expertiză judiciară nr. 479, 879-886 din 17 octombrie 2017, în pct. 3.9, s-a depistat și vinovăția maistrului pârâtei, persoană numită prin ordin la momentul producerii accidentului și că nu s-au respectat cerințele Instrucțiunii privind tehnica securității pentru maistru, elaborată de pârâtă și aprobată prin ordinul acesteia nr. 54 din 28 martie 2000, ce nu a supravegheat respectarea de către subalterni a cerințelor de securitate a muncii, manifestată prin verificarea utilizării echipamentelor de protecție de către muncitori în timpul efectuării lucrărilor.

Cu referire la indemnizația unică a menționat că de pe urma traumelor primite în accidentul vizat, i-a fost eliberat certificat de dezabilitate și capacitate de muncă, aceasta fiind redusă cu 65 %, astfel încât înmulțirea acestui procent cu 5 050 de lei (suma salariului mediu pe țară) însumează 328 250 de lei, ce va constitui 100 % din întreaga indemnizație, iar 95 % va constitui suma de 311 837 de lei.

Referitor la compensația lunară viageră din venitul ratat în proporție de 65 %, a explicat că potrivit extrasului din contul salarial, salariul său pentru luna februarie a constituit suma de 4 541 de lei, pentru luna martie - 5 054 de lei și pentru luna aprilie - 4 417 de lei.

Astfel, suma de 4 670 de lei constituie salariu său mediu lunar, respectiv, ar fi echitabil de a compensa viager 65 % din acest venit, luând în considerație și 5 %, ce constituie gradul său de vinovăție pentru producerea accidentului de muncă, deci suma compensației viagere va constitui 3 035,50 de lei (4 670 de lei - 65 %), iar această sumă urmează a fi achitată în proporție de 95 % de către angajator, în sumă de 2 883,72 de lei lunar, drept compensație a venitului anterior asigurat, la moment ratat din cauza reducerii capacității de muncă cu 65 %.

Cu referire la achitarea datoriei formate prin neachitarea compensației lunare viagere din venitul ratat, a evidențiat că achitarea acestei datorii urmează a fi

calculată din data accidentului de muncă (3 mai 2016) și până la data emiterii hotărârii pe acest caz, calculându-se din suma de 2 883,72 de lei lunar.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost stabilit gradul de vinovăție în producerea accidentului de muncă în proporție de 50 % pe seama ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și 50 % pe seama lui Pavel Ponomari.

Au fost încasate din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul lui Pavel Ponomari indemnizația unică pentru reducerea capacității de muncă în mărime de 164 125 de lei, compensația viageră în mărime de 1 518,11 de lei, începând cu data producerii accidentului de muncă - 3 mai 2016, suma de 25 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

A fost încasată din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul statului taxa de stat de care a fost scutit reclamantul la înaintarea acțiunii în mărime de 6 663,30 de lei.

Prin decizia din 3 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu, casată integral hotărârea din 20 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, cu remiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

Prin încheierea din 16 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Victor Gorea și Grigore Cralev.

Prin hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost stabilit gradul de vinovăție în producerea accidentului de muncă în proporție de 50 % pe seama ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și 50 % pe seama lui Pavel Ponomari.

Au fost încasate din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul lui Pavel Ponomari indemnizația unică pentru reducerea capacității de muncă în mărime de 164 124 de lei, compensația viageră în mărime de 1 518,11 de lei lunar, începând cu data producerii accidentului de muncă - 3 mai 2016, prejudiciul moral în mărime de 50 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei.

În rest, pretențiile formulate au fost respinse ca neîntemeiate.

A fost încasată din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul statului taxa de stat de care a fost scutit reclamantul la depunerea acțiunii în mărime de 5 470,23 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” a contestat au apel hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Prin încheierea protocolară din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, conform art. 196 alin. (3) CPC, de către președintele ședinței a fost aplicată

avocatului Dumitru Codreanu pentru încălcarea repetată a ordinii în ședință de judecată o amendă în mărime de 40 de unități convenționale.

Prin decizia din 1 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, casată hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La 17 noiembrie 2021, Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu a declarat recurs împotriva deciziei din 1 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și casarea încheierii instanței de apel de aplicare a amenzii judiciare pentru avocatul Dumitru Codreanu.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu încheierea și decizia instanței de apel, considerându-le ilegale, emise cu încălcarea normelor de drept material și aprecierea arbitrară a probelor.

A considerat că instanța de apel a dat o apreciere probelor care în condiții normale duc la cu totul o altă concluzie și anume că cel puțin sunt mai multe persoane vinovate de încălcări în domeniul securității muncii din cadrul întreprinderii, ci nu doar victima.

A evidențiat că toți experții indică că se fac totuși vinovați și alte persoane decât victima prin faptul că, în primul rând, nu a fost instruit suficient de către șeful secției de exploatarea a apei, Victor Gorea, apoi maistru Grigore Cralev, deși cunoștea că dânsul era antrenat în lucrări de reparație, i-a dat ordinul să plece în altă parte să oprească scurgerea fără a se interesa dacă echipa este dotată cu echipament pentru protecția salariaților specific lucrărilor sau nu.

La fel, prin expertiza pe dosarul penal anexată la dosar se vede clar că dânsul atunci când stă în picioare în acea fântână este în câmpul vizual al șoferului, iar când se apleacă așa cum s-a aplecat să ajungă la cheia pentru a deschide robinetul, dispare din acel câmp vizual și anume aici și este o legătură cauzală dintre fapta ilicită a angajatorului de nedotare a echipei cu semne de avertizare necesare (încălcare constatată prin raportul de expertiză judiciară).

A mai notat că faptul că ambii prepuși în funcție au fost iertați de dânsul în cadrul dosarului penal, fiind încetată urmărirea lor penală pe motivul împăcării, nu eliberează angajatorul, persoană juridică să repare prejudiciul adus sănătății lui, aceasta doar îl privează pe dânsul ca să mai ceară cumva atragerea la răspundere penală pe cei doi (Victor Gorea și Grigore Cralev), precum și repararea materială pentru prejudiciului suferit anume cu pretenții de orice gen față de cei doi ca persoane fizice, iar în cazul de față deja angajatorul conservă dreptul de regres contra acestor doi pentru a-și întoarce prejudiciul achitat lui din cauza lor, așa cum prevedea art. 1403 alin. (2) Cod civil, în vigoare la momentul prejudiciului adus.

Având în vedere prevederile art. 163 alin. (3) CPC, a precizat că în ședința de examinare a prezentei cauze din cadrul Curții de Apel Chișinău, magistratul Marina Anton a aplicat avocatului Dumitru Codreanu o amendă de câteva mii de lei în mod abuziv.

Astfel, toate observațiile făcute avocatului au fost nefondate, fiind ilegal sancționat cu amendă în sumă de 5 000 de lei pentru folosirea cuvântului „ok” și că ultimul nasture nu este prins la mantia avocatului, precum și pentru auto-apărarea contra atacurilor psihologice ale magistratului față de avocat, iar în final, a solicitat recuzarea judecătorului.

A considerat că judecătorul Marina Anton a avut special o atitudine subiectivă la aprecierea litigiului din cauza că a fost recuzată și a fost depusă plângere pe acțiunile judecătorului.

La fel, a remarcat că după conflict nu a fost amânată pronunțarea, inclusiv pentru examinarea cererii de recuzare.

La 20 decembrie 2021, în adresa ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, Ion Hlîsov, Victor Gorea și Grigore Cralev a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Pavel Ponomari, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 102 vol. III), fiind recepționată de ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” la 22 decembrie 2021 și de Victor Gorea la 23 decembrie 2021, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 104-105 vol. III).

Corespondența menționată expediată în adresa lui Ion Hlîsov și Grigore Cralev a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 106-109).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, referințe nu au parvenit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată la 23 septembrie 2021 la adresa electronică a reprezentantului recurentului, avocatului Dumitru Codreanu, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 86 vol. III).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 17 noiembrie 2021 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu înaintând acțiunea în judecată împotriva ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, intervenienți accesorii Victor Gorea și Grigore Cralev, cu ulterioarele concretizări, a solicitat stabilirea gradului de vinovăție în proporție de 95 % pentru pârâtă și 5 % pentru dânsul, încasarea de la ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul său a sumei indemnizației unice pentru accident de muncă în proporție de 95 % ce constituie 311 837 de lei, a compensației lunare viagere din data de 3 mai 2016 în mărime de 2 883,72 de lei, repararea prejudiciului moral prin echivalent bănesc în sumă de 150 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a admis acțiunea parțial, a stabilit gradul de vinovăție în producerea accidentului de muncă în proporție de 50 % pe seama ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și 50 % pe seama lui Pavel Ponomari, a încasat din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul lui Pavel Ponomari indemnizația unică pentru reducerea capacității de muncă în mărime de 164 124 de lei, compensația viageră în mărime de 1 518,11 de lei lunar, începând cu data producerii accidentului de muncă - 3 mai 2016, prejudiciul moral în mărime de 50 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei. În rest, pretențiile formulate le-a respinse ca neîntemeiate. A încasat din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul statului taxa de stat de care a fost scutit reclamantul la depunerea acțiunii în mărime de 5 470,23 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” a contestat au apel hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Judecând apelul declarat de ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, instanța de apel, prin decizia din 1 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a admis apelul, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea.

Iar prin încheierea protocolară din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, președintele ședinței în conformitate cu art. 196 alin. (3) CPC, a aplicat avocatului Dumitru Codreanu pentru încălcarea repetată a ordinii în ședință de judecată o amendă în mărime de 40 de unități convenționale.

În consolidarea soluției adoptate prin decizia din 1 iulie 2021, instanța de apel a stabilit că ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” a realizat semnalizarea spațiului pe care se efectuau lucrări de reparație a rețelei de apă la locul efectuării sepăturilor de pământ, ce denotă cunoașterea de către Pavel Ponomari a necesității asigurării semnalizării tuturor spațiilor utilizate la circulația rutieră, implicate în efectuarea lucrărilor de reparație respective și deținerea echipamentului necesar în acest sens, cunoscând și despre faptul utilizării suprafeței fântânii în circulația unităților de transport, în

contextul în care acesta a declarat că în repetate rânduri a solicitat proprietarului mijlocului de transport să strămute vehiculul de pe capacul fântâni.

Instanța de apel a conchis că în iminența lipsei unui însoțitor/supraveghetor ce l-ar fi însoțit la efectuarea lucrărilor în fântâna vizată și/sau în lipsa unor marcaje semnalizatoare ce ar fi permis împrejmuirea spațiului respectiv, Pavel Ponomari urma să preîntâmpine continuarea lucrărilor și să solicite de la apelanta ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” asigurarea condițiilor necesare.

Subsecvent, instanța de apel a constatat că în lipsa unor indicații din partea apelantei adresate intimatului de a acționa în lipsa unui însoțitor/supraveghetor și/sau a unităților de semnalizare a locului în care a decis personal efectuarea lucrărilor, o legătură cauzală directă între fapta ilicită imputată ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și consecințele prejudiciabile suportate de Pavel Ponomari lipsește.

La fel, instanța de apel a menționat că vătămarea directă a intimatului s-a realizat prin prinderea și strivirea acestuia de către roțile microbuzului de model Ford Tranzit cu numărul de înmatriculare XXXXX în momentul în care acesta ieșea din fântână, fără a se asigura de siguranța acestei acțiuni în contextul descris supra.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a aplicat și a interpretat eronat legea, dând o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii înaintate de Pavel Ponomari.

Astfel, după cum se constată la caz, la 16 iulie 2004, Pavel Ponomari a fost angajat în funcția de lăcătuș categoria II, în cadrul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, pentru o perioadă nedeterminată, fapt confirmat prin contractul individual de muncă nr. 28 din 16 iulie 2004 și ordinul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nr. 116 din 11 iulie 2004 (f. d. 101-103 vol. I).

Este cert și faptul că prin ordinul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nr. 207 din 1 decembrie 2005, lui Pavel Ponomari i s-a atribuit categoria III, lăcătuș, iar prin ordinul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nr. 48 din 27 martie 2007, salariatului Pavel Ponomari i s-a atribuit categoria IV, lăcătuș (f. d. 94, 106 vol. I).

Prin ordinul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nr. 38 din 20 februarie 2009, salariatul Pavel Ponomari a fost numit în funcția de brigadier-lăcătuș, iar prin ordinul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nr. 108 din 10 iunie 2009, salariatului Pavel Ponomari i s-a atribuit categoria V, lăcătuș.

Conform prevederilor pct. 14 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, în vigoare la acel moment, *accidente grave și mortale produse la locul de muncă sunt cercetate de Inspekția Muncii*, cele cu incapacitate temporară de muncă - de comisia angajatorului, iar în unele cazuri - de Inspekția Muncii (în cazul în care angajatorul nu dispune de posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a evenimentului).

Coroborând prevederile enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs reține că prin procesul-verbal nr. BL-2016-PVA-56 din 15 iulie 2016, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii, a fost stabilit că la

3 mai 2016, în jurul orei 11:00, pe adresa str. Karasiov 50-52 mun. Bălți, Pavel Ponomari, salariat al ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” a suferit un accident de muncă.

Este de menționat că calificarea de către organul competent - Inspectoratul de Stat al Muncii a evenimentului survenit la data de 3 mai 2016 în raport cu Pavel Ponomari ca fiind un accident de muncă, este confirmat și prin certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă seria CN nr. 343174 a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, eliberat pe numele lui Pavel Ponomari, prin care a fost stabilită cauza dizabilității – accident de muncă și procentul păstrat al capacității de muncă de 35 % (f. d. 52 vol. I).

Potrivit prevederilor art. 1398 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege. O altă persoană decât autorul prejudiciului este obligat să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege. Prejudiciul nu se repară dacă a fost cauzat la rugămintea sau cu consimțământul persoanei vătămate și dacă fapta autorului nu vine în contradicție cu normele de etică și morală.

Iar conform art. 1403 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat. Comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului. Prepusul se poate exonera dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucțiunilor comitentului.

Totodată, art. 10 alin. (1) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, statuează că în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare.

În corespundere cu art. 1417 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, prejudiciul cauzat din intenția persoanei vătămate nu se repară. Dacă culpa gravă a persoanei vătămate a contribuit la producerea prejudiciului sau la agravarea lui, despăgubirea se reduce potrivit gradului de vinovăție a persoanei vătămate. Culpa gravă a persoanei vătămate nu constituie temei de reducere a despăgubirii în cazurile prevăzute la art.1405 și nici în cazurile în care prejudiciul a fost cauzat unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau unei persoane lipsite de capacitate de exercițiu.

În același timp, art. 18 alin. (4) din Legea securității și sănătății de muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, stipulează că dacă reducerea capacității de muncă sau decesul lucrătorului a survenit în urma unui accident de muncă nu numai din vina unității ci și a accidentatului, se aplică răspunderea mixtă conform legii și mărimea indemnizației unice se reduce în dependență de gradul de vinovăție a accidentatului.

Raportând la caz dispozițiile legale enunțate, instanța de recurs constată corectitudinea concluziei prime instanțe precum că în speță, survenirea accidentului de muncă la data de 3 mai 2016, se datorează atât culpei salariatului Pavel Ponomari, cât și a angajatorului ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”.

În acest aspect, instanța de recurs reține că prin procesul-verbal nr. BL-2016-PVA-56 din 15 iulie 2016, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii, au fost stabilite cauzele producerii accidentului de muncă ce rezultă din neutilizarea mijloacelor de protecție din dotare, nerespectarea normelor de securitate și sănătate în muncă, tolerarea abaterilor de la respectarea normelor de securitate a muncii (f. d. 109-112 vol. I).

Și tot, prin procesul-verbal nr. BL-2016-PVA-56 din 15 iulie 2016, întocmit de Inspectoratul de Stat al Muncii, a fost stabilit că Victor Gorea în funcția de șef al secției de aprovizionare și exploatare a apei, nu a luat măsurile necesare pentru ca lucrătorii instituției ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” să dispună de informații adecvate și de instrucțiuni scrise referitoare la folosirea echipamentului de muncă la locul de muncă și pentru împrejmuirea locului executării lucrărilor de pe carosabilele din oraș.

De altfel, în confirmarea concluziei date vine și raportul de expertiză judiciară nr. 479, 879-886 din 17 octombrie 2017, efectuat de către Centrul Național de Expertize Judiciare, prin care s-a constatat că la organizarea și desfășurarea lucrărilor de reparație a apeductului din str. Karasiov 102 mun. Bălți și conectării lui la rețea prin intermediul ventilului montat în fântâna din str. Karasiov 50 mun. Bălți nu s-au respectat unele cerințe de securitate a muncii și anume:

- de către șeful secției exploatare a rețelelor de alimentare cu apă al ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nu s-au respectat cerințele instrucțiunii privind tehnica securității pentru șeful de sector, aprobată prin ordinul directorului nr. 54 din 28 martie 2000 (alin. 2 și 3), care nu a organizat dotarea muncitorilor cu mijloace de protecție specifice lucrărilor îndeplinite;

- de către maestru ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” nu s-au respectat cerințele instrucțiunii privind tehnica securității pentru maestru, elaborată la ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și aprobată prin ordinul directorului nr. 54 din 28 martie 2000 (alin. 1 și 5), care nu a supravegheat respectarea de către subalterni a cerințelor de securitate a muncii, manifestată prin verificarea utilizării echipamentelor de protecție de către muncitori în timpul efectuării lucrărilor;

- de către angajatul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, Pavel Ponomari nu s-au respectat cerințele pct. 14 alin.(1) cap. „Cerințe de securitate în timpul lucrului” din instrucțiunea nr. 72, aprobată prin ordinul conducătorului întreprinderii nr. 54 din 28 martie 2000, care singur a coborât în fântâna amplasată în str. Karasiov 50 mun. Bălți pentru a conecta apeductul reparat la rețea, fără a se asigura cu o persoană în calitate de supraveghetor sau instala îngrădire sau semne de avertizare temporare.

Așadar, reieșind din raportul de expertiză judiciară nr. 479, 879-886 din 17 octombrie 2017, efectuat de către Centrul Național de Expertize Judiciare, producerea accidentului de muncă din 3 mai 2016, soldat cu vătămarea corporală gravă angajatului ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, Pavel Ponomari a fost cauzat atât de lipsa îngrădirilor de protecție mobile sau semnelor de avertizare temporare întru evidențierea zonei de desfășurare a lucrărilor pentru blocarea circulației trecătorilor și a mijloacelor de transport, cât și de câmpul vizual redus al șoferului microbuzului

de model Ford Tranzit cu număr de înmatriculare BL CP 498, la aflarea în fântână a lui Pavel Ponomari în poziția aplecat în fântână întors cu spatele spre microbuz.

În acest context, instanța de recurs consideră lipsită de suport concluzia instanței de apel precum că în speță nu sunt întrunite condițiile răspunderii delictual civile a ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”, deoarece ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” a realizat semnalizarea spațiului pe care se efectuau lucrări de reparație a rețelei de apă la locul efectuării sepăturilor de pământ, ce denotă cunoașterea de către Pavel Ponomari a necesității asigurării semnalizării tuturor spațiilor utilizate la circulația rutieră, implicate în efectuarea lucrărilor de reparație respective și deținerea echipamentului necesar în acest sens.

Or, contrar acestei concluzii a instanței de apel, procesul-verbal al Inspectoratului de Stat al Muncii nr. BL-2016-PVA-56 din 15 iulie 2016, atestă incontestabil că în instrucțiunile indicate în fișa personală a lui Pavel Ponomari, nu se regăsește instrucțiunea pentru împrejmuirea locului executării lucrărilor de pe carosabile din oraș, deoarece o astfel de instrucțiune scrisă referitoare la folosirea echipamentului de muncă la locul de muncă al întreprinderii ÎM Regia Apă-Canal Bălți lipsește (f. d. 109-112 vol. I).

Pe de altă parte, este vădit că ÎM Regia Apă-Canal Bălți a ignorat obligativitatea de a lua măsurile necesare pentru ca lucrătorii săi să dispună de informații adecvate și de instrucțiuni scrise referitoare la folosirea echipamentului de muncă la locul de muncă și pentru împrejmuirea locului executării lucrărilor de pe carosabilele din oraș.

Corelând aceste particularități la circumstanțele speței, instanța de recurs constată întrunirea la caz a condițiilor generale ale răspunderii civile delictuale a ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” și anume fapta prejudiciabilă, vinovăția, urmările prejudiciabile și legătura de cauzalitate, urmare la care ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în calitate de comitent, urmează să răspundă pentru prejudiciul cauzat cu vinovăție de către prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat.

Drept urmare, având în vedere că în acțiunile persoanelor culpabile de producerea accidentului de muncă sunt prezente elementele componente ale răspunderii mixte, în circumstanțele descrise, instanța de recurs găsește corectă concluzia primei instanțe că gradul de vinovăție a părților în producerea accidentului de muncă constituie 50 % pe seama lui Pavel Ponomari și 50 % pe seama ÎM Regia „Apă-Canal Bălți”.

În conformitate cu art. 196 alin. (1) și (2) Codul muncii, în caz de vătămare a sănătății sau deces al salariatului ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, salariatului i se compensează salariul (venitul) nerealizat, precum și cheltuielile suplimentare pentru reabilitarea medicală, socială și profesională în legătură cu vătămarea sănătății, sau familiei defunctului i se compensează cheltuielile legate de deces. Mărimea și condițiile acordării garanțiilor și compensațiilor prevăzute la alin.(1) sunt stabilite de legislația în vigoare.

Totodată, în condițiile art. 18 alin.(1), (2) și (4) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, lucrătorului căruia i s-a evaluat procentul capacității de muncă păstrată ca urmare a unui accident de muncă sau a

unei boli profesionale i se plătește, din contul unității care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, pe lângă despăgubirea stabilită de lege, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu lunar pe țară, pentru fiecare procent de pierdere a capacității de muncă, dar nu mai puțin de un salariu anual al accidentatului. În caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit până la vârsta de 62 ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale. Dacă reducerea capacității de muncă sau decesul lucrătorului a survenit în urma unui accident de muncă nu numai din vina unității ci și a accidentatului, se aplică răspunderea mixtă conform legii și mărimea indemnizației unice se reduce în dependență de gradul de vinovăție a accidentatului.

Conform art. 37 alin. (5) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, salariaților cărora li s-a evaluat procentul capacității de muncă păstrată ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale li se plătește, din contul întreprinderii/instituției care poartă vina, despăgubiri și indemnizații unice în conformitate cu legislația în vigoare.

Este cert și faptul că prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 879 din 23 decembrie 2015, s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, în mărime de 5 050 de lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

În conexiunea celor relatate, având în vedere faptul că în rezultatul accidentului de muncă lui Pavel Ponomari i-a fost redusă capacitatea de muncă în proporție de 65 %, instanța de recurs conchide că prima instanță într-un mod justificat a ajuns la concluzia de a încasa din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul lui Pavel Ponomari indemnizația unică pentru reducerea capacității de muncă în mărime de 164124 de lei calculată după formula ($65\% \times 5050 \text{ de lei} = 328250 \text{ de lei} - 50\%$).

În același timp, prevederile art. 1418 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, stipulează că în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății – de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc. determinarea salariului (venitului) nerealizat din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății se efectuează conform legii. La determinarea salariului nerealizat (venitului ratat) nu se iau în considerare pensia de dizabilitate, stabilită persoanei vătămate în legătură cu vătămarea integrității corporale sau cu o altă vătămare

Totodată, în condițiile art. 1420 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, plata despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a

integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces se efectuează în rate lunare.

(2) Compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc.

Astfel fiind, reieșind din capacitatea de muncă pierdută a lui Pavel Ponomari în proporție de 65% și gradul de vinovăție al ambelor părți, prima instanță justificat a concluzionat de a încasa din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul lui Pavel Ponomari compensația viageră în mărime de 1518,11 de lei lunar, începând cu data producerii accidentului de muncă din 3 mai 2016, calculată după formula (4671,13 de lei (salariul mediu lunar) – 35% = 3036,23 de lei – 50 % = 1518,11 de lei).

În condițiile art. 1422 alin. (1) Codul civil, în vigoare până la 1 martie 2019, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Iar conform art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În corespundere cu aceste prevederi legale, instanța de recurs relevă că starea de sănătate a lui Pavel Ponomari dovedită prin actele medicale aflate la dosar constituie un element determinant al suferinței psihice și fizice ce i-au fost cauzate în urma producerii accidentului de muncă, fapt ce îi acordă dreptul acestuia de a solicita reparația suferinței cauzate sub forma daunelor morale.

Or, vătămarea integrității corporale a unei persoane poate să se concretizeze nu numai într-un prejudiciu patrimonial determinat constând în cheltuielile medicale, pierderea retribuției, dar și într-un alt prejudiciu care este consecința caracterului ireversibil al vătămării care lipsește persoana în cauză de posibilitatea deplină de a participa la viața socială.

Acest din urmă prejudiciu ar putea fi atenuat prin acordarea unor despăgubiri în completarea celor stabilite pentru acoperirea pierderilor patrimoniale suferite, despăgubiri prin care să aibă posibilitatea să înlocuiască cel puțin parțial acele beneficii pe care le are o persoană sănătoasă.

De altfel, pornind de la practica CtEDO, despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată,

gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora (cauza Tolstoy Miloslovsky vs Regatul Unit).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, repararea daunelor morale trebuie să fie înțeleasă într-un sens mai larg, nu atât ca o compensare materială, care fizic nici nu este posibilă, ci ca un complex de măsuri nepatrimoniale și patrimoniale, al cărui scop este acela ca, în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte, să ofere victimei o anumită satisfacție pentru suferințele îndurate.

În circumstanțele expuse, având în vedere cele constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că suma de 50 000 de lei, acordată de prima instanță lui Pavel Ponomari cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit este suficientă, rezonabilă și proporțională pentru a acoperi consecințele negative suferite și importanța valorilor morale lezate.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Pavel Ponomari în mărime de 150 000 de lei, este disproporțional în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

În conformitate cu art. 94 alin. (1), instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Iar în conformitate cu dispozițiile art. 96 alin. (1), (1¹) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Prin prisma normelor de drept enunțate, instanța de recurs conchide că prima instanță just a încasat din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în beneficiul lui Pavel Ponomari suma de 10 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată de către avocatul Dumitru Codreanu, confirmată prin bonul de plată seria DAA nr. 07432430 din 27 noiembrie 2017 ca fiind cheltuieli necesare și rezonabile pentru acordarea asistenței juridice în prezentul litigiu, în raport cu complexitatea cauzei (f. d. 144 vol. I).

În conformitate cu art. 85 alin. (1) lit. a) CPC, de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc reclamanții în acțiunile de reintegrare în serviciu, de revendicare a sumelor de retribuire a muncii și în alte revendicări legate de raporturile de muncă; de reparație a prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 3 decembrie 1992, pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil se achită taxă de stat de 3 % din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 de lei și nu mai mult

de 25000 de lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 de lei și nu mai mult de 50000 de lei de la persoanele juridice.

În temeiul dispozițiilor citate, instanța de recurs conchide justețea concluziei primei instanțe cu privire la încasarea din contul ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” în contul bugetului de stat taxa de stat de care a fost scutit reclamantul la depunerea acțiunii, în mărime de 5470,23 de lei.

Astfel fiind, cele relatate indică cu certitudine la netemeinicia deciziei instanței de apel cu privire la respingerea acțiunii, fapt ce dictează casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Cu referire la recursul lui Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu împotriva încheierii protocolare din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care președintele ședinței în conformitate cu art. 196 alin. (3) CPC, a aplicat avocatului Dumitru Codreanu pentru încălcarea repetată a ordinii în ședință de judecată o amendă în mărime de 40 de unități convenționale, instanța de recurs îl consideră întemeiat.

Astfel, potrivit prevederilor art. 163 alin. (1) și (3) CPC, aplicarea amenzii se stabilește prin încheiere judecătorească în ședința în care se examinează cauza, la judecarea căreia s-au comis încălcări procedurale, precum și în ședință aparte, cu înștiințarea persoanelor interesate, a căror neprezentare nu exclude sancționarea inovațiilor.

Încheierea judecătorească privind aplicarea amenzii poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

În conformitate cu art. 196 alin. (3) CPC, pentru o a doua încălcare a ordinii în ședință de judecată, persoana care asistă la dezbaterile judiciare se îndepărtează din sală prin dispoziție a președintelui ședinței. Instanța este în drept, de asemenea, să aplice persoanelor vinovate de încălcarea ordinii în ședință de judecată o amendă de la 20 la 50 de unități convenționale.

În interpretarea corectă a normelor de drept enunțate, este de înțeles că aplicarea amenzii se stabilește prin încheiere judecătorească de către instanța de judecată, prin urmare de către instanța de apel.

În speță, însă, după cum se oglindește direct din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 12 noiembrie 2020, contrar prevederilor menționate, aplicarea amenzii avocatului Dumitru Codreanu a fost dispusă de către președintele ședinței, în mod unipersonal.

Mai mult decât atât, fiind constată încălcarea repetată a ordinii în ședința de judecată de către avocatul Dumitru Codreanu, încheierea protocolară din 12 noiembrie 2020, nu indică la motivele care au determinat această concluzie a președintelui de ședință.

Distinct de cele menționate, instanța de recurs constată ca neîntemeiată încheierea protocolară din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care președintele ședinței în conformitate cu art. 196 alin. (3) CPC, a aplicat avocatului Dumitru Codreanu pentru încălcarea repetată a ordinii în ședință de judecată o amendă în mărime de 40 de unități convenționale, fapt ce impune casarea acestei încheieri.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe și casarea încheierii protocolare din 12 noiembrie 2020 a instanței de apel de aplicare a amenzii avocatului Dumitru Codreanu.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu.

Se casează decizia din 1 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 6 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pavel Ponomari, reprezentat de avocatul Dumitru Codreanu împotriva Întreprinderii Municipale Regia „Apă-Canal Bălți” cu privire la stabilirea gradului de vinovăție în producerea accidentului de muncă, obligarea la plata indemnizației unice pentru reducerea capacității de muncă, stabilirea compensației lunare viagere, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se casează încheierea protocolară din 12 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău de aplicare a amenzii avocatului Dumitru Codreanu.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh

Ala Cobăneanu